

Sammanfattning

CAN har samlat in information om gatuprisutvecklingen för ett antal narkotikasorter sedan 1988. Med gatupris avses priset vid försäljning av små mängder i konsumentledet. Sedan 2010 inhämtas även information om prisutvecklingen för handel med större partier, det vill säga grossistpriser.

Grossistpriserna har varit relativt oförändrade sedan 2010, åtminstone för cannabis, kokain och heroin. Den narkotikasort som uppvisar tydligast förändring är amfetamin, där grossistpriset fallit med 29 procent jämfört med startåret. Ecstasy uppvisar stora svängningar i prisbilden, men det hänger sannolikt samman med att ecstasymarknaden är förhållandevis liten, vilket gör att prisrapporteringarna är färre och därmed inte lika säkra.

De tydligaste förändringarna av gatupriserna, i ett långsiktigt perspektiv, har inträffat för heroin och amfetamin. Med hänsyn till inflationen kostar dessa idag endast cirka 25 procent jämfört med startåret 1988. Även cannabis- och kokainpriserna har fallit och ligger 40 procent lägre jämfört med 1988. Merparten av prisfallen skedde före millennieskiftet. För drygt tio år sedan var cannabispriserna halverade, men därefter har en viss återhämtning skett.

Prisökningen på cannabisprodukter 2008–2010 förklaras sannolikt framförallt av en ökning av halten THC, det rusgivande ämnet i cannabis. Det framgår av en europeisk undersökning som visar att mängden THC i hasch ökade mer än vad priserna gjorde under perioden 2006–2016, samtidigt som pris- och haltökningarna för marijuana i princip var proportionerliga. Med andra ord, prisökningen för cannabis under den senaste tioårsperioden förklaras till stor del av att THC-halten har ökat, och för hasch har kostnaden för mängden THC i praktiken sjunkit.

År 2019 rapporterades gatupriserna för cannabisprodukterna hasch och marijuana vara 100 respektive 115 kronor per gram. Amfetamin kostade runt 200 kronor per gram, kokain cirka 900 och brutt heroin 800 kronor per gram. Jämfört med närmast föregående år är gatupriserna relativt oförändrade. Den tydligaste förändringen syns för amfetamin som sjunkit med närmare 20 procent. I 2018 års undersökning inkluderades två narkotikaklassade läkemedelssubstanser; tramadol (opioid) och alprazolam (bensodiazepin). De kostar omkring 20 kronor per tablett av normal styrka. Ecstasypriset rapporterades ligga runt 150 kronor tablett.

I vilken grad prisförändringar kan relateras till faktorer som varierande kostnader för produktion, distribution, penningtvätt eller förändringar i konkurrens eller efterfrågan fastslås inte i denna rapport. Prisökningen på cannabis har dock, som redan nämnts, ett samband med en fastslagen kvalitetsökning. Oavsett förklaring, är det ändå intressant att notera att priserna på de droger som traditionellt förekommit i den mera problematiska användningen (med inslag av injektionsanvändning) har sjunkit kraftigt under perioden.

Efter en successiv uppgång under 2000-talet är marijuana och kokain sedan 2015 lika spridda över landet som hasch och amfetamin varit sedan tidigare. Heroin och LSD rapporteras mindre ofta från de olika polisområdena. Ecstasy och narkotikaklassade läkemedel intar en mellanposition, omkring två tredjedelar av polisområdena prisrapporterar dessa

substanser. Jämförs norra Sverige med syd- och mellansverige framkommer det att flera narkotikasorter rapporteras mer sällan från de nordligare delarna av landet, samtidigt som priserna tenderar att vara något högre där.

I rapporten presenteras en uppskattning av hur stor den årliga omsättningen av narkotika är i landet. De substanser som ingår i skattningen är hasch, marijuana, kokain, amfetamin, heroin och ecstasy. Störst ekonomisk marknadsandel av dessa substanser hade cannabis (45 procent) och minst var omsättningsandelen för ecstasy (4 procent). Beroende på vilka antaganden som görs av transittrafik i Sverige och beslagseffektiviteten hos tull och polis, skattades den genomsnittliga årliga omsättningen av de omnämnda narkotikasorterna under perioden 2015–2019 till mellan 2,7 och 6,9 miljarder kronor. En annan ofta förekommande narkotikatyp, som på grund av bristande underlag inte ingår i denna skattning, är de narkotikaklassade läkemedel som används utan läkarförskrivning.

Prisuppgifterna rapporteras in två gånger per år via en webbenkät av poliser från landets alla polisområden. Denna typ av uppgifter är en av flera komponenter som kan användas för att bedöma narkotikamarknadens utveckling. Resultaten rapporteras vidare till bland annat EU och FN. Eftersom priserna följs under en lång tid görs jämförelser i 2019 års penningvärde. Inflationsjusteringen görs med hjälp av SCB:s konsumentprisindex. Valideringar av prisrapporteringen mot andra datakällor visar på likartade prisnivåer (nationellt) och trender (internationellt), vilket lett till slutsatsen att materialet, trots vissa osäkerheter, kan användas på det sätt som det görs i denna rapport.